

Η κυρά Σαρακοστή

Η κυρά Σαρακοστή που 'ναι έθιμο παλιό
Οι γιαγιάδες μας τη φτιάχναν με αλεύρι και νερό
Για στολίδι της φορούσαν στο κεφάλι ένα σταυρό
Μα το στόμα της ξεχνούσαν γιατί νήστευε καιρό
Και τις μέρες της μετρούσαν με τα πόδια της τα εφτά
Κόβαν ένα τη βδομάδα μέχρι να 'ρθει Πασχαλιά

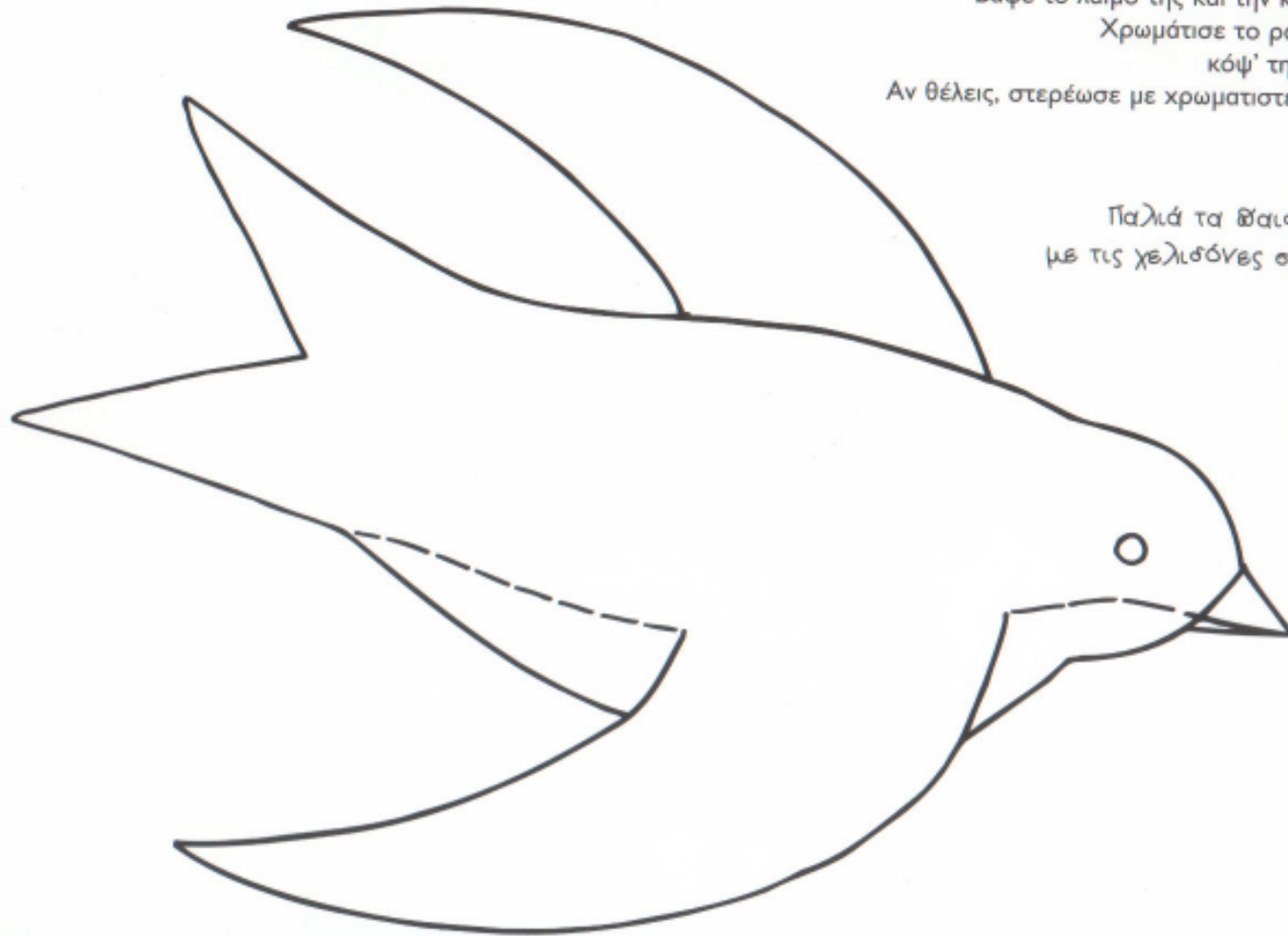
Χελιδονίσματα

Καλωσόρισε την άνοιξη με μια χελιδόνα!

Αντίγραψε αυτή τη χελιδόνα σε ένα μαύρο χαρτί κανσόν.
Βάψε το λαιμό της και την κοιλιά της με άσπρη ξυλομπογιά.

Χρωμάτισε το ράμφος της με πορτοκαλί χρώμα,
κόψ' την και κόλλησέ τη σε ένα ξυλάκι.

Αν θέλεις, στερέωσε με χρωματιστές κορδελίτσες ένα κουδουνάκι!
Έτοιμη η χελιδόνα σου!

Πάλι τα θαισιά γύρναγαν στις γειτονιές
με τις χελιδόνες στα χέρια και τραγουδούσαν

Χελιδόνι θύταξε
Έρε θύργο κι έκατσε
και χαμοκελάηθησε
Μάρτη Μάρτη μου καλή.

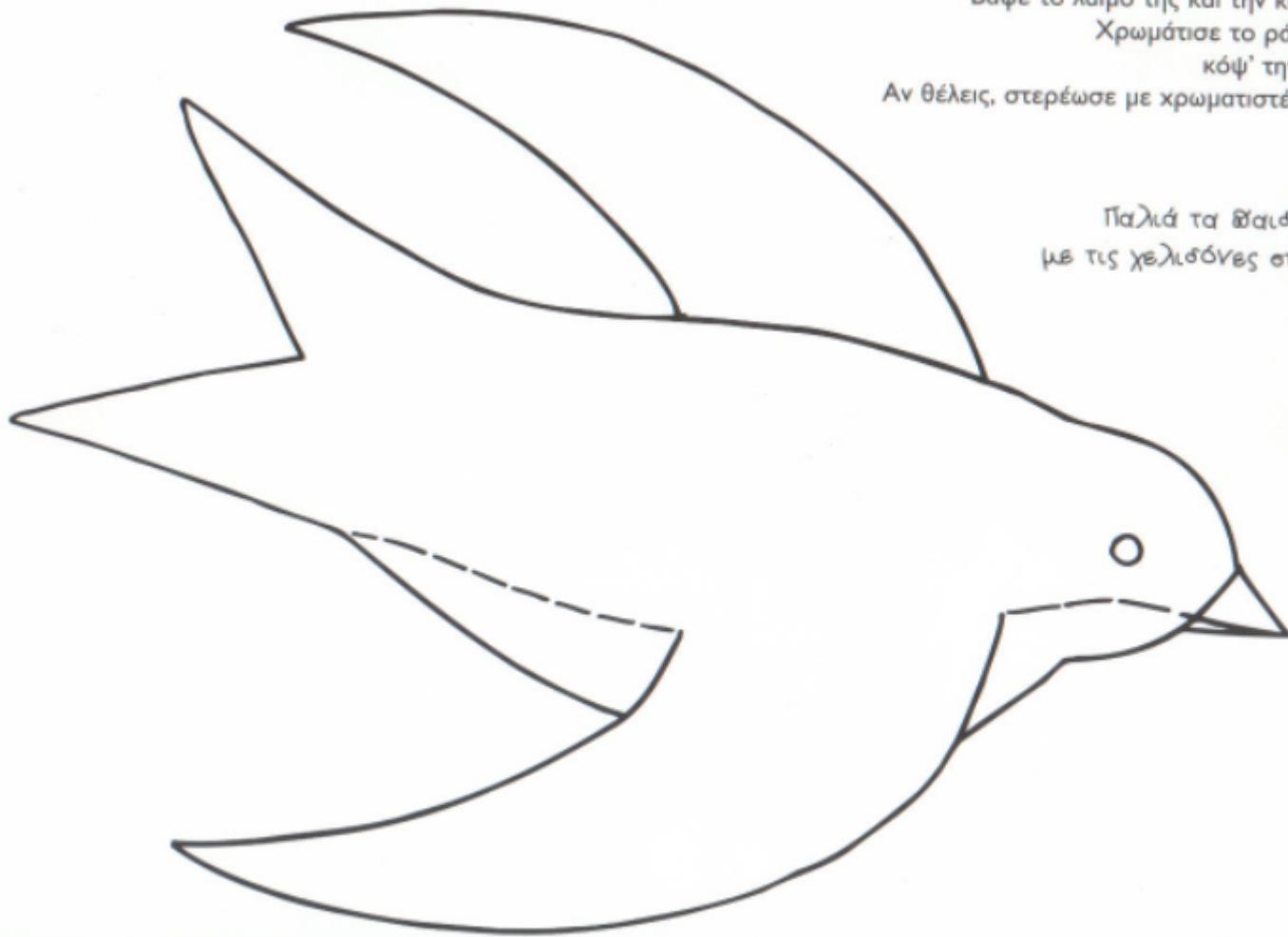

Αντίγραψε αυτή τη χελιδόνα σε έ
Βάψε το λαιμό της και την κοιλιά τη
Χρωμάτισε το ράμφος τ
κόψ' την και κέ
Αν θέλεις, στερέωσε με χρωματιστές κορδ

Παλιά τα θαισιά γύρ
με τις χελισόνες στα χέρ

Η4

μά4

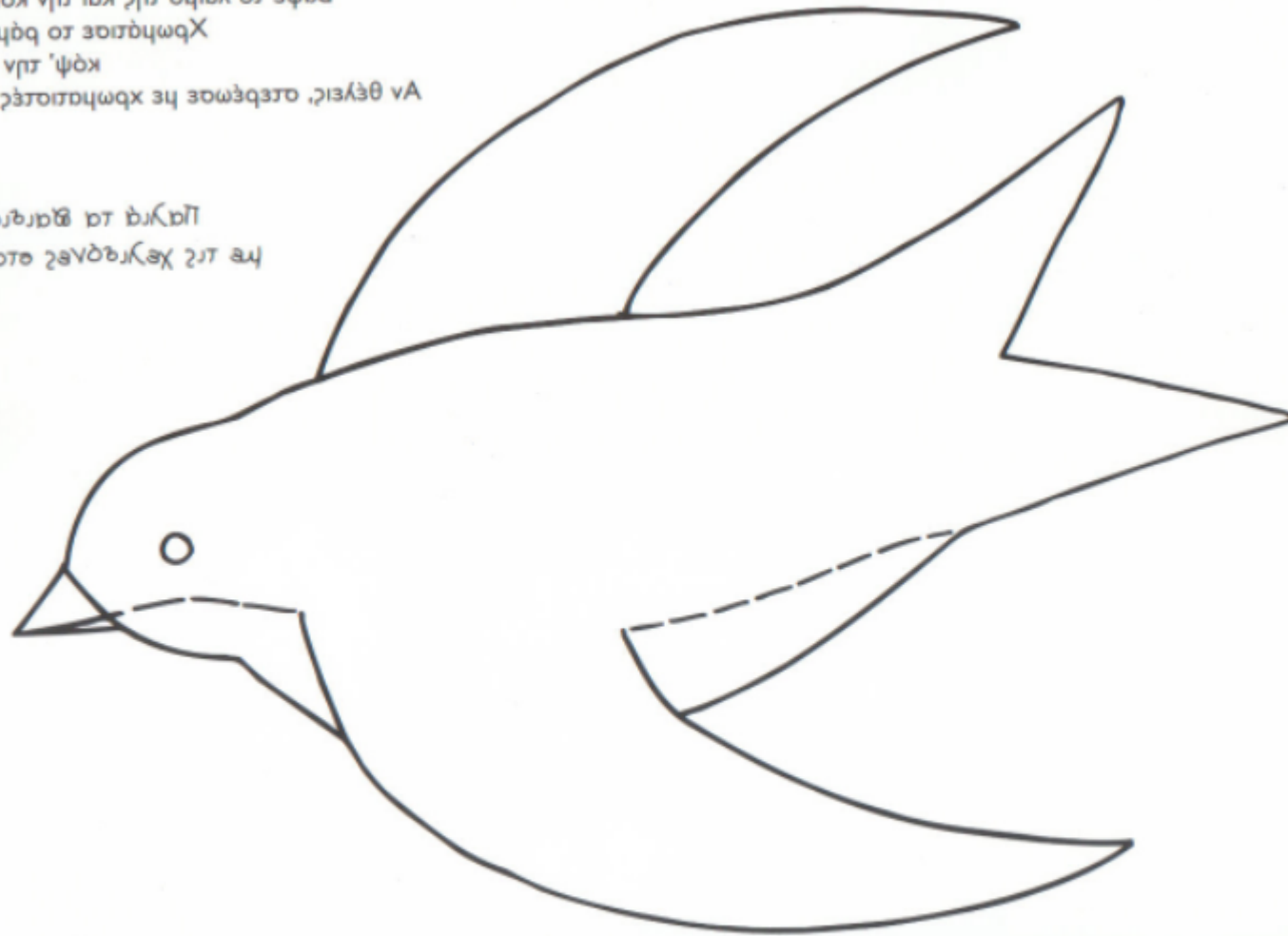
7 7 7 7

Αν δὲ οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή
ἐν τῇ σαρτί, ὅπως οὐκ ἔστι
ἐν τῇ ψυχῇ, ὅπως οὐκ ἔστι
ἐν τῇ ψυχῇ, ὅπως οὐκ ἔστι
ἐν τῇ ψυχῇ, ὅπως οὐκ ἔστι

ὅπως οὐκ ἔστι
ἐν τῇ ψυχῇ, ὅπως οὐκ ἔστι

ἡ

ἡ

ieraellias-kinimaethnikon.blogspot.gr

Χελιδόνι που προμηνύει την έλευση της άνοιξης. Παράσταση σε αττικό αγγείο (πελίκη), έργο ίσως του Ευφρονίου, 6ος π.Χ. αι. «Δείτε ένα χελιδόνι», φωνάζει ο νέος άνδρας αριστερά. Το αγόρι δείχνει κι αυτό: «Να 'το». Και ο ηλικιωμένος άνδρας αναφωνεί: «Μα τον Ηρακλή, έφτασε η άνοιξη».

Τον μήνα Μάρτη στην αρχαία Ρόδο σε άγνωστη ημερομηνία του τοπικού μήνα Βαδρόμιου τελούνταν η εορτή τα "Χελιδόνεια" ,μια εορτή για την υποδοχή της άνοιξης και των χελιδονιών, της οποίας η ίδρυση αποδίδεται στον Λίνδιο Κλεόβουλο.

Μικρά παιδιά τριγυρνούσαν από πόρτα σε πόρτα και ζητούσαν χρήματα, σύμφωνα με τον Αθηναίο, χρονολογείται στον 6ο π.Χ. Αιώνα.

Ο Αθηναίος σημειώνει ότι το χελιδονίζειν ήταν για τους Ροδίτες, ένα είδος αγερμού (συλλογή χρημάτων, όπως στα σύγχρονα κάλαντα) και διασώζει ένα τέτοιο τραγούδι μνημονευόμενο από τον Θέογνι στο δεύτερο βιβλίο του “Περί θυσιών” στη Ρόδο.

Τραγουδώντας μικρά άσματα αντίστοιχα με τα σημερινά κάλαντα "Τα χελιδόνεια" που κατά την Ελληνιστική περίοδο διαδόθηκαν στον Ελληνικό κόσμο, επέζησαν έως τον 10ο αιώνα, οπότε και απαγορεύθηκαν από την "εν Τρούλλω" 6η Οικουμενική σύνοδο 939 μ.Χ. ως κατάλοιπο του Ελληνικού εθνισμού.

ΗΛΘ΄ ΗΛΘΕ ΧΕΛΙΔΩΝ, ΚΑΛΑΣ ΩΡΑΣ ΑΓΟΥΣΑ ΚΑΙ ΚΑΛΟΥΣ ΕΝΙΑΥΤΟΥΣ, ΕΠΙ ΓΑΣΤΕΡΙ ΛΕΥΚΑ, ΕΠΙ ΝΩΤΑ ΜΕΛΑΙΝΑ, ΑΝΟΙΓ΄ ΑΝΟΙΓΕ
ΤΑΝ ΘΥΡΑΝ ΧΕΛΙΔΟΝΕΙ, ΟΥ ΓΑΡ ΓΕΡΟΝΤΕΣ ΕΣΜΕΝ ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ {Κλεόβουλος ο Λίνδιος}.

Παλάθαν συ προκύκλει..... Φέρε σύκα αρμαθιασμένα
εκ πίονος οίκουαπ' το πλούσιο το σπίτι
οίνου τε δέπαστρονένα κύπελλο κρασί
τυρού τε κανίστρου.και καλάθι με τυρί.

Χελιδόνισμα

Ἦλθ' ἦλθε χελιδῶν
καλὰς ὥρας ἄγουσα,
καλοὺς ἐνιαυτούς,
ἐπὶ γαστέρα λευκά,
5 ἐπὶ νῶτα μέλαινα.

Παλάθαν σὺ προκύκλει ἐκ πίονος οἴκου
οἴνου τε δέπαστρον τυροῦ τε κάνιστρον.

καὶ πύρνα χελιδῶν καὶ λεκηθίταν οὐκ ἀπωθεῖται.

Πότερ' ἀπίωμες ἢ λαβώμεθα;

10 εἰ μὲν τι δώσεις, εἰ δὲ μή, οὐκ ἐάσομες.

ἢ τὰν θύραν φέρωμες ἢ τὸ ὑπέρθυρον

ἢ τὰν γυναῖκα τὰν ἔσω καθημέναν.

μικρὰ μὲν ἐστι, ῥαδίως νιν οἴσομες.

ἂν δὴ φέρης τι, μέγα δὴ τι φέροις.

15 ἄνοιγ' ἄνοιγε τὰν θύραν χελιδόνι.

οὐ γὰρ γέροντές ἐσμεν, ἀλλὰ παιδιά.

Μετάφρασι

ἤρθε ἤρθε ἡ χελιδόνα,

φέρει τὸν καλὸ καιρὸ,

φέρει τὴν καλὴ χρονιά.

εἶναι ἄσπρη στὴν κοιλιά,

μαύρη στὴ ῥάχι ἐπάνω.

Κύλα κατὰ δῶ ἕναν πελτέ σύκου ἀπ' τὸ σπιτικὸ τὸ γεμάτο καλούδια.

κέρνα μας ἕνα ποτήρι κρασί, δός μας κι ἕνα πανέρι τυρί.

ἡ χελιδόνα δὲν λέει ὅχι καὶ στὰ σταρόψωμα καὶ στὴν κουλούρα.

Τί λές; θὰ μᾶς δώσης ἢ νὰ φύγουμε;

κι ἂν μὲν μᾶς δώσης, καλὰ καὶ καμωμένα.
ἂν ὅμως δὲν μᾶς δώσης, δὲν θὰ περάσῃ ἔτσι.
ἢ τὴν αὐλόπορτα σοῦ σηκώνουμε ἢ τὸ στέγαστρό της,
ἢ τὴν κοπελλάρα ποὺ κάθετα στὸ σπίτι μέσα.
εἶναι μικρούλα βέβαια, ἀλλὰ τόσο τὸ καλλίτερο,
γιὰ νὰ τὴ σηκώνουμε κι ἐμεῖς ἀκόμη εὐκολώτερα.
κι ἂν φέρῃς νὰ μᾶς δώσης κάτι, νᾶναι κάτι μεγάλο.
ἔλα ἄνοιξε τὴν πόρτα σου μπροστὰ στὴ χελιδόνα.
δὲν εἵμαστε γέροι ἄνθρωποι, εἵμαστε παιδάκια.

...ἄσμα διαιρούμενο κατὰ τὴ γνώμη μου σὲ τρεῖς στροφές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες μία εἶναι τὸ ἡμερολογιακὸ ἄγγελμα, μία τὰ αἰτήματα τῶν χελιδονιστῶν, καὶ μία οἱ ἀπειλές των σὲ περίπτωσι μὴ ἐκπληρώσεως τῶν αἰτημάτων τους. αὐθεντικὸ παιδικὸ τραγούδι. οἱ στροφές β' καὶ γ', ἐκτὸς ἀπὸ τὶς δυὸ ἀναφορὲς τῆς χελιδόνος, εἶναι τὸ ἀρχαιότερο μέρος καὶ προέρχονται ἀπὸ εἰρεσιωνὴ φθινοπωρινῆς ἰσημερίας καὶ πρωτοχρονιάς. ...ἢ α' στροφή ὅμως, ποὺ εἶναι καὶ σὲ διαφορετικὸ μέτρο, καὶ οἱ δύο παρακάτω ἀναφορὲς τῆς χελιδόνος εἶναι τὸ νεώτερο κομμάτι τὸ προστεθειμένο μετὰ τὸ 432 π.Χ. καὶ ἀναφέρονται σὲ ἐαρινὴ ἰσημερία καὶ πρωτοχρονιά. εἶναι τὸ κυρίως χελιδόνισμα.

Ο Αθηναῖος σημειώνει ὅτι τὸ χελιδονίζειν ἦταν γιὰ τοὺς Ροδίτες, ἓνα εἶδος ἀγεργίου (συλλογὴ χρημάτων, ὅπως στα σύγχρονα κάλαντα) καὶ διασώζει ἓνα τέτοιο τραγούδι μνημονευόμενον ἀπὸ τὸν Θέογνι στὸ δεῦτερο βιβλίον του “Περὶ θυσιών” στὴ Ρόδον.

Υπάρχει μάλιστα κι ἓνας συνδετικὸς κρίκος ἀνάμεσα στὸ ἀρχαῖο καὶ σύγχρονο χελιδόνισμα, ποὺ κατέγραψε τὸν 12ο αἰῶνα ὁ Γάλλος κληρικὸς Benoît ὅταν ἀκούσε νὰ το τραγουδοῦν Ἕλληνες μαθητὲς στὸ Collegio Greco στὴ Ρώμη.

Οἱ στίχοι ποὺ κατέγραψε ὁ Benoît (στὸ βιβλίον τοῦ Liber Politicus) ἔχουν ἐντυπωσιακὴ ομοιότητα μετὰ τὰ σημερινὰ κάλαντα. Επιπλέον, μάλιστα καὶ τὸ φιλοδώρημα ποὺ ζητοῦν οἱ καλαντιστὲς παραμένει τὸ ἴδιον ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα !

[Μουσικό Σχολείο Ρόδου - Κάλαντα του Μάρτη](#)

 Μουσικό Σχολείο Ρόδου - Κάλαντα του Μάρτη

 EuDaMuS 2025 - Χαρταετοί (Kites)- Μ.Θεοδωράκης - 1ο Δημ.Σχ.Παπάγου, Μελωδίες από παιδιά